

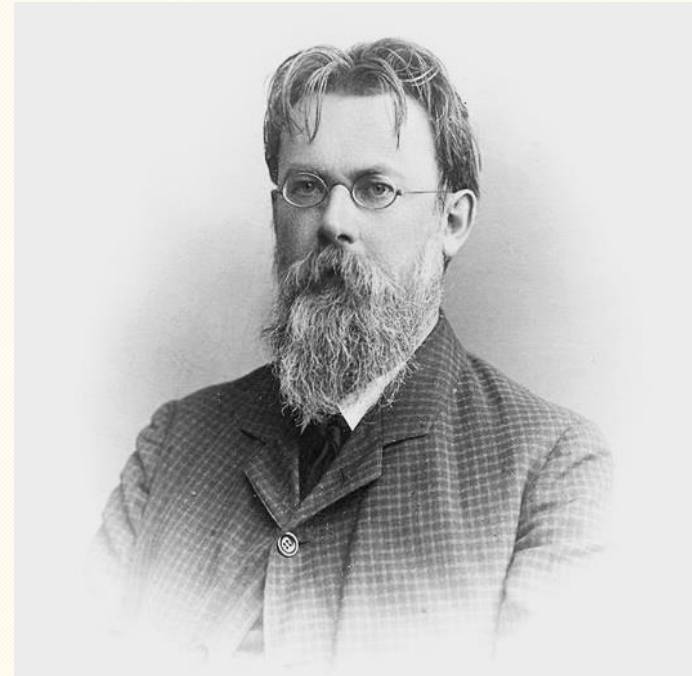
НАУКОВА СПАДЩИНА ВОЛОДИМИРА ВЕРНАДСЬКОГО І СУЧАСНА ПАРАДИГМА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

**Небрат Вікторія Василівна,
д.е.н., зав. відділу економічної історії
ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»**

ЕКОНОМІЧНИЙ РОДОВІД ВОЛОДИМИРА ВЕРНАДСЬКОГО

Іван Васильович Вернадський
05.06.1821 – 08.04.1884

Володимир Іванович Вернадський
12.03.1863 – 06.01.1945

Батько Володимира Вернадського – Іван Васильович Вернадський:

- професійний вчений-економіст, професор і завідувач кафедри політичної економії та статистики в Київському університеті святого Володимира,
- основоположник теорії потреб, яка випередила відому концепцію піраміди потреб Маслоу,
- визначив політичну економію як науку про засоби задоволення потреб людини,
- фундатор ліберально-гуманістичного напрямку в українській економічній думці.

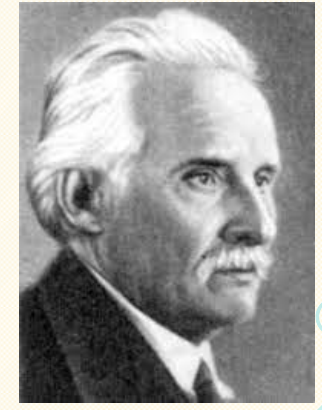
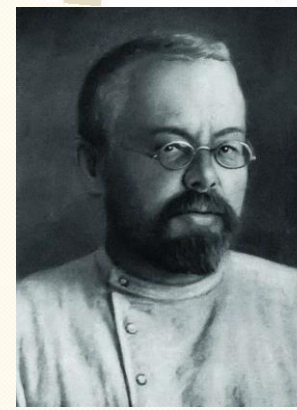
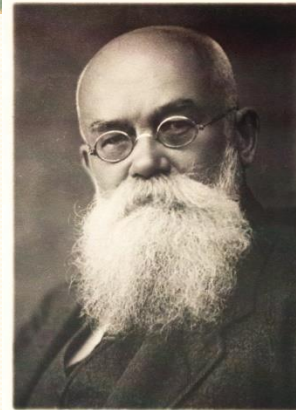
ВОЛОДИМИР ВЕРНАДСЬКИЙ І УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ НАУК

«... Ставлячи за мету розвиток людства, бачимо, що він досягається різними засобами і один з них – наука... ».

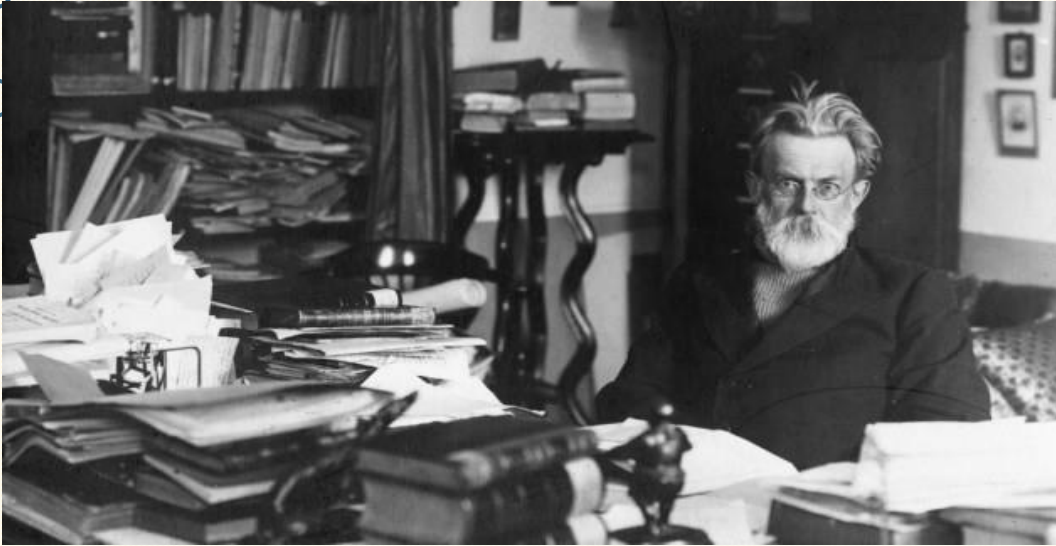

М. Грушевський, І. Франко (у центрі)
та ін. діячі НТШ у 1898 р.

М. Грушевський, М. Туган-Барановський, К. Воблий, Л. Яснопольський

В. ВЕРНАДСЬКИЙ ПРО ЗМІСТ І РОЛЬ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Володимир Вернадський як вчений і президент УАН, Михайло Туган-Барановський як перший голова соціально-економічного відділу, його наступники – Костянтин Воблий, Леонід Яснопольський, дотримувалися бачення академічних досліджень як наукової основи розвитку народного господарства і держави, зміцнення економічного потенціалу та зростання народного добробуту.

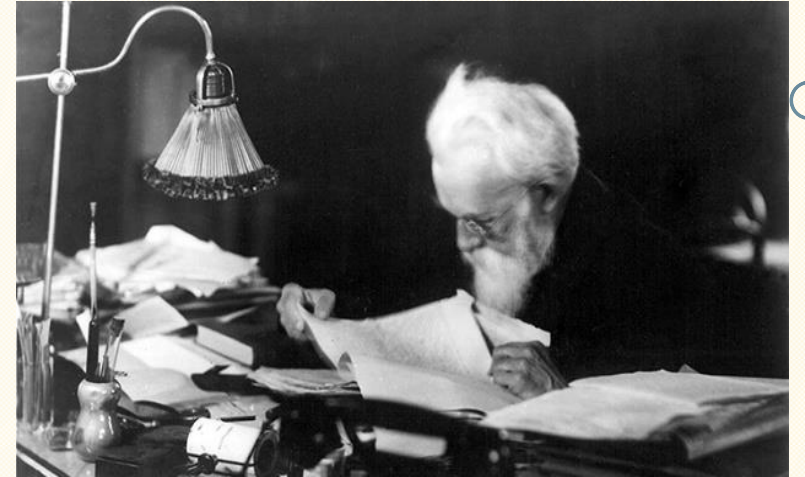
«Державна вага Академії витворюється тим впливом, який вона матиме на підвищення продукційних сил країни й людини на Україні».

У структурі УАН були визначені природничий, гуманітарний і суспільний напрями досліджень. Особливого значення надавалося вивченню природо-ресурсного потенціалу. З цією метою у 1919 р. з ініціативи та під головуванням В. Вернадського створена *Комісія для досліду виробничих сил України*, у тому ж році перейменована у Комісію для виучування природних багатств України. Комісія з вивчення продуктивних сил була найструктурованішою та найчисельнішою установою УАН. Дослідження економічного потенціалу, моделювання просторового розвитку, оптимізація територіальної структури економіки було визначено тоді як один із ключових напрямків діяльності УАН.

СВІТОГЛЯД ВЕРНАДСЬКОГО І МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Масштаб і цілісність мислення - основа наукового пізнання

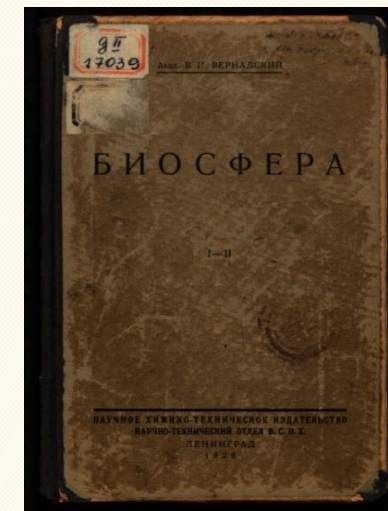
- *Планетарність масштабу мислення* – науковий світогляд Вернадського базувався на духовно-універсумному світосприйнятті єдності всього сущого.
- *Міждисциплінарність* – він уперше в світовій науці здійснив спробу узагальнення еволюції планети як єдиного космічного, геологічного, біогенного та антропогенного процесу.
- *Взаємообумовленість людської діяльності та природних процесів* – Вернадський уперше поставив питання про зворотній вплив людської діяльності на природу й ресурси (мінеральні, лісові, гідроресурси, біоресурси загалом).
- Історико-економічний підхід до трактування еволюції людства у *геологічному та соціально-історичному масштабі часу*.
- Вернадський обґрунтував *роль середовища та єдність об'єктів і середовища* (у сучасній інституційній економічній теорії та практиці державного управління середовище – господарське, інституційне, підприємницьке та ін. – визначальний чинник спрямованості, інтенсивності та суспільної ефективності економічної діяльності).
- Вернадський першим поставив завдання *кількісного вимірювання антропогенного впливу на довкілля*.

СКЛАДОВІ НАУКОВОЇ КОНЦЕПЦІЇ ВОЛОДИМИРА ВЕРНАДСЬКОГО В ЕКОНОМІЧНОМУ ВИМІРІ

- Трактування змісту господарювання як діяльності, що впливає на планету шляхом перетворення живої оболонки Землі, має забезпечувати людей життєвими благами, підвищувати добробут
- Трактування людської праці з позицій колообігу енергії
- Визначив зростаюче антропогенне навантаження на планету як загрозу не лише для «навколишнього середовища», а для самої людини як частини біосфери
- Обґрунтував безперспективність ставлення до біосфери як до покладів ресурсів, визначивши відповідальність людини за життєву оболонку землі
- Зміни у характері праці – звільнення людини від рутинних технологічних дій, розвиток її творчого наукового потенціалу, максимальний вияв розуму, свободи наукового пошуку вважав головним принципом ноосфери
- Розробив учення про сутність науки як планетного явища – основу суспільного прогресу на засадах гармонії неживого, живого і розумного.

ПРОГНОСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВЧЕННЯ ВОЛОДИМИРА ВЕРНАДСЬКОГО

Володимир Вернадський передбачив знаннєву економіку, інформаційну й економічну глобалізацію та заклав основи екологічного світогляду. Економічна діяльність, за Вернадським, – це не перероблення ресурсів, а відтворення людини як складової цілісної глобальної живої системи.

The image features a light beige background with a subtle, large-scale pattern of concentric circles. In the four corners, there are decorative elements resembling circuit board traces or neural network connections. These elements consist of thin, dark blue lines in the top corners and light blue lines in the bottom corners, each terminating in small circles.

Дякую за увагу !